Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 01.07.1970, sp. zn. 3 Tz 7/70, ECLI:CZ:NS:1970:3.TZ.7.1970.1

Číslo: 36/1970

Právní věta: I. Při rozhodování o zastavení trestního stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. je soud povinen vycházet nejen z porovnání trestních sazeb za jednotlivé trestné činy, nýbrž i z porovnání trestů, které by byly podle kritérií uvedených v § 31 tr. zák. za jednotlivé trestné činy uloženy. Teprve po vyřešení předběžné otázky, jaké tresty by byly uloženy za srovnávané trestné činy, může soud učinit závěr, zda trest, k němuž může stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který obviněného pro jiný čin podle očekávání postihne.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 01.07.1970

Spisová značka: 3 Tz 7/70

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Maření a ohrožování činnosti státního orgánu a orgánu společenské organizace, Řízení trestní, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 140/1961 Sb. § 31 141/1961 Sb. § 172 odst. 2 písm. a

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 36/1970 sb. rozh.

I. Při rozhodování o zastavení trestního stíhání z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. je soud povinen vycházet nejen z porovnání trestních sazeb za jednotlivé trestné činy, nýbrž i z porovnání trestů, které by byly podle kritérií uvedených v § 31 tr. zák. za jednotlivé trestné činy uloženy. Teprve po vyřešení předběžné otázky, jaké tresty by byly uloženy za srovnávané trestné činy, může soud učinit závěr, zda trest, k němuž může stíhání vést, je zcela bez významu vedle trestu, který obviněného pro jiný čin podle očekávání postihne.

II. Ustanovení čl. III odst. 3 zák. č. 149/1969 Sb. se nevztahuje na řízení o trestném činu uvedeném v § 2 zák. opatření č. 99/1969 Sb., v němž se pokračuje po zrušení původního pravomocného rozhodnutí cestou mimořádného opravného prostředku.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 1. července 1970, sp. zn. 3 Tz 7/70).

Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení okresního soudu v Chebu sp. zn. Ta 19/69, kterým bylo podle § 188 odst. 2 písm. b) tr. ř. před novelou z důvodu uvedeného v § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. zastaveno trestní stíhání proti obv. M. Z. a mlad. J. Z. pro trestný čin výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. a věc vrátil okresnímu prokurátorovi v Chebu o došetření.

Z odůvodnění:

Napadeným usnesením, které nabylo právní moci, zastavil okresní soud trestní stíhání obviněných pro trestný čin výtržnictví podle § 202, odst. 1 tr. zák. Důvodem zastavení trestního stíhání proti obviněným bylo to, že okresní soud dospěl k závěru, že trest, který za trestný čin výtržnictví obviněné čekal, by byl zcela bez významu vedle trestu, který obviněným bude uložen za trestné činy rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1 a neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák., pro které je proti nim vedeno trestní stíhání v jiné věci téhož soudu pod sp. zn. 2 T 185/68.

Proti tomuto usnesení podal ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. ministr spravedlnosti ČSR stížnost pro porušení zákona. Vytýká v ní nesprávné zhodnocení a posouzení podkladů pro postup podle § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. Aby mohl soud dojít k takovému závěru, musí po názoru stížnosti pro porušení zákona si učinit na podkladě vyhodnocení obou trestních věcí z hlediska § 23 odst. 1 § 31 tr. zák. představu, jaké konkrétní tresty mohou být obviněnému v těchto věcech uloženy a pak posoudit jejich vzájemný rozdíl. Jen tak je možno dojít k závěru, zda jsou dány podmínky § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř., tj. zda trest, k němuž trestní stíhání může vést, je zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný trestný čin obviněného podle očekávání postihne. Z napadeného usnesení není ani zřejmé, o jakou trestnou činnost, pro kterou jsou obvinění stíháni ve věci sp. zn. 2 T 185/68, jde.

Ministr spravedlnosti ČSR navrhl, aby Nejvyšší soud ČSR postupoval podle § 268 odst. 2, § 269 odst. 2 a § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal správnost všech výroků napadeného usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo. Dospěl pak k závěru, že stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Povinností soudu bylo, aby z hlediska možného postupu podle § 172 odst. 2 písm. a) tr. ř. zkoumal, zdali trest, k němuž může stíhání vést, by byl zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému uložen nebo který ho podle očekávání postihne. Při takové úvaze je třeba vycházet nejen z porovnání trestních sazeb, ale i z porovnání trestů, které by byly podle kritérií uvedených v § 31 tr. zák. za jednotlivé tresty uloženy.

Okresní soud v odůvodnění svého usnesení uvedl pouze to, že v další věci proti obviněným byla podána obžaloba, a to ohledně mladistvého J. Z. pro trestný čin podle § 132 odst. 1 tr. zák. a ohledně M. Z. pro trestný čin podle § 249 odst. 1 tr. zák. Již ze srovnání trestních sazeb všech uvedených trestných činů se nepodává, že trestný čin výtržnictví, pro který jsou oba obvinění v dané věci stíháni, je méně závažný. Vždyť za tento trestný čin může být pachatel potrestán trestem odnětí svobody až na 2 roky. Naproti tomu obv. M. Z. byl v jiném řízení ohrožen trestem odnětí svobody jen do výše jednoho roku (§ 249 odst. 1 tr. zák.). Je proto zcela vadná úvaha okresního soudu ohledně posléze uvedeného obviněného, že postačí k jeho nápravě trest, který mu může být uložen v jiné věci, kde je ohrožen dokonce podstatně mírnější trestní sazbou. Pokud jde o mladistvého J. Z., ten byl s ohledem na ustanovení § 79 odst. 1 tr. zák. ohrožen v dané věci trestní sazbou do 1 roku, ve věci srovnávané, v níž byla podána obžaloba, trestem odnětí svobody do dvou a půl roku. Ohledně tohoto obviněného bylo proto třeba uvažovat zvlášť pečlivě z hlediska stupně nebezpečnosti obou jednání pro společnost (materiální podmínka). Napadené usnesení je však nepřezkoumatelné, neboť okresní soud se nezabýval srovnáním stupně nebezpečnosti obou jednání mladistvého J. Z., ani nepopsal blíže, o jaká jednání v obou srovnávaných trestních věcech se jedná. Kdyby tak byl okresní soud

učinil, patrně by dospěl k závěru, že mladistvý J. Z. je náchylný též k násilnému jednání (charakteristika v trestním oznámení), že rovněž napadení cizích občanů v projednávané věci je projevem jeho hrubších povahových rysů a že tyto okolnosti v souhrnu zvyšují nebezpečnost jeho činu pro společnost v takové míře, že pouze z porovnání trestních sazeb nelze dojít ke spolehlivému závěru o možnosti použití ustanovení 172 odst. 2 písm. a) tr. ř.

Nejvyšší soud se dále musel zabývat úvahou, zda samosoudce, který v původním řízení projednával věc podle § 3 zák. opatření č. 99/1969 Sb., může po zrušení napadeného usnesení v řízení pokračovat. Podle cit. ustanovení zákonného opatření byl samosoudce příslušný k rozhodování o trestném činu výtržnictví podle § 202 odst. 1 tr. zák. na podkladě trestního oznámení. Podle čl. III odst. 3 zák. č. 149/1969 Sb. (novely tr. řádu) řízení pro přestupek podle § 1 a pro trestné činy uvedené v § 2 zák. opatření č. 99/1969 Sb., které bylo ke dni účinnosti tohoto zákona (roz. cit. novely) před soudem už zahájeno, dokončí samosoudce. Jde proto o řešení otázky, zda se „dokončením“ řízení míní i řízení po zrušení pravomocného rozhodnutí na podkladě mimořádného opravného prostředku, jakým je stížnost pro porušení zákona. Nejvyšší soud dospěl k názoru, že ustanovení čl. III odst. 3 cit. novely tr. řádu je míněno pouze pro případy, v nichž bylo před 1. 1. 1970 podáno trestní oznámení, o němž nemohlo být do 1. 1. 1970 pravomocně rozhodnuto; nelze však za „dokončení“ řízení považovat pokračování v řízení již pravoplatně skončeném po zrušení původního rozhodnutí cestou mimořádného opravného prostředku.

Nelze proto při pokračování v trestním stíhání použít nyní v dané věci procesní ustanovení zák. opatření č. 99/1969 Sb. [§ 3 písm. a) až d)], které skončilo svou platnost dne 31. 12. 1969 a jediná odchylka – čl. III odst. 3 novely tr. ř. – na tomto stádium řízení, jak bylo právě zdůvodněno, nedopadá. Je proto třeba, aby ve věci bylo dále postupováno podle obecných předpisů trestního řádu; to znamená především, že je třeba provést vyhledávání podle třetího oddílu hlavy V. tr. ř., bez něhož nelze na obviněného pro trestný čin podle § 202 odst. 1 tr. zák. podat obžalobu. Za tím účelem byla věc vrácena k došetření místně i věcně příslušnému prokurátorovi.